



SISTEMUL ECONOMICO-FINANCIAR BRETTON WOODS

BRETTON WOODS ECONOMICO - FINANCIAR SYSTEM

Mr.conf.univ. dr. Andi Mihail BĂNCILĂ*

Dezvoltarea comerțului internațional reprezintă unul dintre proiectele importante care stau la baza funcționării sistemului internațional contemporan. Cu toate că, inițial, secolul XX a părut a fi marcat de expansionismul curentului de gândire naționalist, care promova dezvoltarea unor spații economice de mici dimensiuni, indicatorii au demonstrat clar faptul că în această perioadă societatea internațională a evoluat lent spre un spațiu interconectat din punct de vedere economic. Elementele care au favorizat acest tip de expansionism sunt dezvoltarea tehnologică, în special în domeniul telecomunicațiilor, și crearea unui sistem financiar internațional. Bazele acestui tip de gândire economico-financiară au fost puse la Conferința de la Bretton Woods din iulie 1944. Indiferent de lacunele de funcționare, sistemul financiar gândit în cadrul acestei conferințe a rămas un reper important al fenomenului de globalizare a economiei mondiale.

International trade development stands for one of the major projects that represent the foundation of contemporary international system efficiency. Even if at first the 20th century appeared to be influenced by the widespread nationalist approach that promoted small economic spaces development, the indicators obviously proved that during that period the international society evolved slowly towards an interconnected space from an economic point of view. The elements that favoured this type of expansionism are technological development, communications mainly, and the emergence of a new financial system. The basis of this economic-financial way of thinking was laid on the Bretton Woods Conference in July 1944. Irrespective of its inaccuracies, the financial system worked out within that conference still represents a reference point for the world economy globalization.

Cuvinte-cheie: sistem financiar; sistem internațional; conferință; Bretton Woods; comerț internațional.

Keywords: financial system; international system; conference; Bretton Woods; international trade.

Contrar euforiei generale care anticipa producerea unor schimbări pozitive în ceea ce privește stilul de viață al indivizilor instabilitatea economică și fluctuațiile valutare frecvente au constituit una dintre caracteristicile perioadei interbelice. După eșecul înregistrat de Marea Britanie în demersul său de a reinstaura un regim monetar bazat pe convertibilitatea monedelor naționale la aur în 1931, era evident că niciuna dintre puterile europene nu mai aveau capacitatea de a reveni să regleze această necesitate planetară. Guvernul american era singurul în măsură să intervină în acest sector însă din păcate pentru economia mondială, la sfârșitul Primului Război Mondial, SUA au decis să revină la politica antebelică izolaționistă.

Intervenția americană pe piețele economico-financiare mondiale s-a lăsat așteptat încă 20 de ani. Cu toate că în debutul celui de-al Doilea Război Mondial americanii păreau încă nehotărâți, după momentul Pearl Harbour, trupele americane au intervenit decisiv atât în Europa, cât și în Pacific preluând o mare parte dintre costurile războiului. Cu o economie în continuă creștere, cu o populație tânără și aptă de muncă și mai ales cu resurse aparent nelimitate Statele Unite au dominat efectiv din punct de vedere economic desfășurarea războiului, la finalul căruia și-au asumat sarcina de a desfășura o conferință menită a reorganiza sistemul internațional deja slăbit. Crearea noului sistem financiar care urma să funcționeze în perioada de după finalul celui de-al Doilea Război Mondial a avut la bază ideile avansate de o serie de economiști de origine anglo-americană între

*Academia Tehnică Militară
e-mail: bancila_mihail@yahoo.com



care un loc important îl ocupă Harry Dexter White, asistentul secretarului Trezoreriei SUA și britanicul John Maynard Keynes¹.

Situația premergătoare organizării Conferinței de la Bretton Woods

Primele demersuri în vederea stabilizării monetae și impunerii unui nou regim financiar au fost întreprinse încă din anul 1943 când reprezentanții diplomați ai SUA au contactat guvernele statelor aliate și au propus organizarea unei întruniri internaționale². În aprilie 1944, cele două mari puteri financiare ale planetei, Marea Britanie și Statele Unite, au semnat *Declarația Comună Anglo-Americană*, primul document din seria celor ce aveau să stabilească noțiunile introductive în vederea organizării conferinței³.

Fiind foarte conștienți de fragilitatea financiară a sistemului internațional și de faptul că, în absența unor norme clare de desfășurare a schimburilor internaționale, comerțul mondial poate să sufere o nouă cădere la finalul războiului, reprezentanții guvernului Statelor Unite ale Americii au propus să organizeze o conferință internațională care să reglementeze aceste aspecte. În consecință, SUA au preluat inițiativa și au pregătit documentația și logistica necesară desfășurării unei astfel de întruniri. La apelul lansat de către americani au răspuns reprezentanții a 44 de state, care au trimis 730 de delegați în stațiunea Bretton Woods din statul New Hampshire. Conferința s-a desfășurat în intervalul 1-22 iulie 1944⁴ și a avut ca subiect principal de dezbatere organizarea, în intervalul imediat următor desfășurării războiului, a unui nou sistem internațional care să permită reluarea schimburilor comerciale dintre națiunile din întreaga lume. Întrunirea propusă de către americani a sfidat preocupările internaționale ale momentului, deoarece majoritatea statelor erau încă puternic implicate din punct de vedere militar, iar sfârșitul războiului părea încă foarte departe.

Marii absenți ai conferinței au fost reprezentanții investitorilor financiari privați, lucru care a fost remarcat de către un grup de oameni politici prezenți la întrunire. Acest fapt a fost minimalizat de către Henry Morgenthau, secretarul trezoreriei SUA, care a semnalat faptul că rezolvarea crizei financiare globale este de competența exclusivă a statelor naționale. Conform punctului său de vedere, ele erau singurele în măsură să adopte

soluțiile necesare relansării dezvoltării economice. Morgenthau a lansat cea mai pertinentă întrebare a acestei conferințe, în sarcina cui va cădea gestionarea sistemului de norme specifice funcționării sistemului financiar global: „O întrebare, dacă aceste lucruri ar trebui să fie sub controlul Guvernului, al unui club special al mediului de afaceri, sau al Rezervei Federale?”⁵. Această poziție a nemulțumit profund conducătorii sistemului bancar american.

În cadrul acestei conferințe s-a hotărât crearea unor instituții de creditare internațională, cum ar fi: Fondul Monetar Internațional (decizie aprobată în Ședința plenară din 20 iulie 1944)⁶ și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (decizie aprobată în Ședința plenară din 22 iulie 1944)⁷, devenită, ulterior, Banca Mondială. De asemenea, s-a decis și înființarea unei structuri capabile să normeze comportamentul comercial al statelor din întreaga lume, Organizația Internațională a Comerțului. Toate aceste instituții trebuiau să contribuie la reglementarea comportamentului financiar al statelor și să asigure stabilitatea financiară necesară refacerii economiilor distruse de război. Prima condiție impusă a fost implementarea unor rate de schimb flexibile și eliminarea tarifelor vamale preferențiale, lucruri care trebuiau să contribuie la fluidizarea circulației de mărfuri și servicii susținute printr-un flux constant de capital⁸.

În anul 1949, în trezoreria de la Washington se regăsea aproximativ 80% din rezerva mondială de aur, lucru care oferea guvernului SUA o largă credibilitate internațională. Americanii au preluat multe dintre ideile britanicilor privind reglementarea liberă a comerțului internațional și au impus în cadrul negocierilor ideea creării unei valute de rezervă cu acoperire în aur la a cărei valoare urmau să se facă raportările tuturor celorlalte valute liber convertibile. Datorită uriașelor rezerve de aur (aproximativ 25 de miliarde de dolari reprezentând două treimi din totalul mondial)⁹ acumulate atât în perioada interbelică, cât și în timpul desfășurării celui de-al Doilea Război Mondial, SUA au impus comunității internaționale convertibilitatea dolarului la aur și constituirea, la nivelul băncilor naționale, a unor rezerve valutare de dolari. Moneda americană era considerată valută de referință în cadrul noului sistem financiar, cu o paritate de 0,888671 grame de aur (35 de dolari pentru fiecare



uncie de aur)¹⁰. Sistemul impunea statelor care semnau tratatul o anumită conduită financiară, bazată pe principiul asumării răspunderii față de valoarea propriei monede. În cazul în care valoarea acesteia, raportată la dolar, scădea sub 1% din rata fixată, statul în cauză trebuia să vândă rezervele de aur deținute pentru a acoperi devalorizarea și a reveni la valoarea inițială.

La baza constituirii protocolului de la Bretton Woods a stat sistemul de reguli stabilite de state în perioada desfășurării războiului în vederea menținerii funcționalității propriilor economii. Cu toate că a fost proiectat în anul 1944, normele stabilite atunci au putut intra în vigoare abia în anul 1958, când economiile naționale ale statelor europene s-au refăcut suficient pentru a participa din nou la comerțul global. Sistemul a funcționat în perioada 1958–15 august 1971¹¹, când SUA au adoptat decizia unilaterală de a renunța la convertibilitatea în aur a dolarului.

În cadrul acestui sistem, americanii au contribuit la relansarea exporturilor statelor partenere efectuând o serie de investiții în economiile acestora. Într-un mod asemănător cu politica financiară practică de Marea Britanie, în secolul al XIX-lea, Statele Unite au inundat piața monetară cu noua valută forte a planetei, dolarul. Acest tip de comportament a fost posibil datorită situației unice în care se regăsea economia americană la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

În anul 1950, PIB-ul american reprezenta triplul celui sovietic, economia URSS fiind considerată a doua cea mai dezvoltată economie a lumii în acel moment, cu de trei până la patru ori mai mare decât PIB-ul Franței sau cel al Germaniei de Vest, de șase ori decât cel al Marii Britanii și de zece ori mai mult decât cel produs de Japonia¹².

Într-un mod asemănător Marii Britanii, cu un secol în urmă, SUA au impus, în perioada de după cel de-al Doilea Război Mondial, prin diferite mijloace, altor state susținerea dolarului. Cele mai afectate au fost Republica Federală Germania și Japonia, care beneficiaseră într-o primă fază de o serie de investiții strategice americane, sprijinul pentru obținerea acestor beneficii fiind condiționat de susținerea politicii financiare americane.

Decăderea sistemului Bretton Woods

Primele semne de oboseală ale sistemului s-au manifestat destul de repede, chiar la doi ani de la

constituirea sa. Cu toate că în primele două decenii după război SUA au continuat să înregistreze excedent comercial, ele au început să acumuleze datorii, în special ca urmare a creșterii cheltuielilor militare¹³. În anul 1960, investitorii privați au testat guvernul federal dacă are capacitatea de a menține cotația fixată de o uncie de aur pentru 35 de dolari. Speculatorii au vândut foarte mulți dolari creând o cerere foarte mare pentru aur, prețul acestuia crescând spectaculos la Bursa de la Londra. Pe parcursul anului 1961, în vederea limitării acestor crize, guvernul american a convenit cu statele partenere să își coordoneze eforturile în vederea limitării creșterilor speculative la aur în detrimentul propriilor monede naționale¹⁴.

Ca urmare a unei politici de stimulare a creșterii economice susținută prin creditare și a externalizării capacităților de producție, lucru care accentuează deficitul comercial, rezerva de aur a SUA s-a diminuat într-un ritm amețitor ajungând la începutul anului 1971 la doar 31% din rezerva mondială. Rata inflației în SUA atinsese pragul de 453% astfel 28 de dolari la paritatea din anul 1971 reprezentau echivalentul a 5 dolari din anul 1917. În această situație, elementul prevăzut prin convenția de la Bretton Woods cu privire la regimul fix de curs de schimb al dolarului nu mai poate fi susținut. Pe fondul acumulării unui important deficit comercial între Statele Unite și o parte importantă a statelor din Europa de Vest și Japonia, aceste țări au solicitat răscumpărarea dolarilor americani teaurizați prin preschimbarea acestora cu aur la paritatea oficială. În februarie 1965, primul dintre statele membre ale sistemului economico-financiar susținut de SUA¹⁵ care solicită răscumpărarea rezervei sale de dolari americani a fost Franța. Ulterior, acesteia i s-au alăturat și alte state punând în dificultate Rezerva Federală care, în anul 1966, a raportat că din cele 13,2 miliarde de dolari în aur pe care îi deținea putea face efectiv decont pentru doar 3,2 miliarde, restul aurului fiind necesar efectuării unor alte cheltuieli de maximă necesitate¹⁶.

Pe parcursul anului 1967, membrii importanți ai FMI au căzut de acord să contribuie la creșterea economică globală prin emiterea suplimentară de DST-uri¹⁷. Acțiunea lor venea în contradicție cu evoluția pieței de capital, în același an lira sterlină cunoscând o depreciere rapidă ca urmare a intervenției în piața de capital a fondurilor speculative americane. Acestea reușiseră să evite



constrângerile impuse de Federal Reserve majorând până la cinci miliarde de dolari pe săptămână fluxurile de capital spre și dinspre piața europeană. Beneficiind de acea relaxare fiscală dictată de FMI, investitorii privați au majorat limitele de transfer ale capitalului de la suma de 100 de milioane de dolari zilnic la nu mai puțin de 1,5 miliarde zilnic în anul 1969, pentru ca numai doi ani mai târziu să depășească suma de un miliard, în fiecare oră, doar în Germania.

Chiar dacă în anul 1969 Statele Unite ale Americii continuau să înregistreze excedent bugetar, începând cu următorul an, statele creditoare au cerut returnarea sumelor pe care guvernul american se obligase să le răscumpere în aur. Astfel, încă din acel an, peste 9,8 miliarde de dolari au părăsit țara, iar un an mai târziu s-a solicitat returnarea altor 29,8 miliarde. Finanțiștii americani au intrat în criză și au solicitat guvernului adoptarea unor măsuri urgente pentru a stopa „hemoragia financiară” care afecta sistemul financiar american. Țările europene acumulasera un excedent în comerțul transatlantic de aproximativ 49,2 miliarde de dolari, bani pe care îi doreau răscumpărați cu aur la paritatea fixată în cadrul Tratatului de la Bretton Woods. Prima țară care s-a pronunțat pentru recuperarea datoriei americane a fost Franța, urmată la foarte scurt timp de Republica Federală Germania care, în luna mai 1971, a părăsit sistemul financiar.

Începând cu 15 august 1971, moment în care președintele Richard Nixon declara suspendarea convertibilității dolarului în aur, omenirea a intrat într-o nouă etapă de evoluție a sistemului economic financiar. Această declarație a echivalat, în acel moment, cu sfârșitul sistemului Bretton Woods. Specialiștii care au analizat acest episod au ajuns la concluzia că există mai mulți factori care au contribuit la decăderea sistemului. Principalul element identificat l-a reprezentat incapacitatea SUA de a-și onora obligațiile de plăți internaționale asumate. Acest lucru a devenit evident pe parcursul anului 1971, când guvernul american a trebuit să gestioneze prima situație de deficit comercial din întreaga sa istorie. În speranța minimizării efectelor acestei crize asupra pieței de capital și a producătorilor americani, președintele Richard Nixon a dispus suspendarea convertibilității dolarului și aplicarea unei majorări de 10% a taxelor pentru produsele de import¹⁸.

În urma adoptării acestei decizii, valoarea

dolarului a scăzut brusc, cu peste 10%, și tendințele de depreciere au continuat atingând o scădere a valorii de aproape 30%. Pentru a stopa această criză care amenința să arunce în recesiune întreaga economie mondială, SUA au propus principalelor state dezvoltate ale lumii să semneze acordul Smithsonian, prin intermediul căruia se stabileau noi rate de schimb, dolarul trebuind să fie devalorizat față de celelalte valute internaționale¹⁹.

Ceea ce ulterior a rămas cunoscut drept Acordul Smithsonian a reprezentat o înțelegere internațională, care stabilea că din cadrul noii comisii vor face parte 20 de state, parte importantă a lor aflându-se într-o relație de dependență față de SUA. Scopul principal, pentru care se formase noua comisie, era revenirea la un sistem financiar stabil bazat pe rate de schimb fixe, ajustabile la intervale de timp sstabilite de comun acord între state. Exceptând această înțelegere, statele puternice din punct de vedere economic și, implicit, financiar, au convenit că sistemul ratelor de schimb fluctuante poate da un randament financiar mult mai bun și nu este cazul să fie eliminat definitiv. O a doua prevedere, asupra căreia s-a căzut de acord, privea cotația DST (Drepturilor Speciale de Tragere), raportat la prețul actualizat al aurului. Cea mai importantă prevedere a acestei înțelegeri privea posibilitatea ca nou înființata Comisie să poată interveni mult mai direct în reglarea deficitului financiar al statelor în curs de dezvoltare²⁰.

Situația generată de comportamentul financiar iresponsabil al SUA a inflammat presa economică din întreaga lume care prevestea sfârșitul sistemului Bretton Woods. Susan Strange a publicat, în numărul din aprilie 1972 al revistei International Affairs, un articol intitulat „The Dollar Crisis”, în care a atras atenția asupra faptului că, în afara SUA, în depozite ale unor instituții financiare sau state se regăseau aproximativ 18,5 miliarde de dolari, în timp ce în trezoreria americană existau stocuri de aur care nu depășeau valoarea de 10 miliarde de dolari.

Incapacitatea SUA de a-și răscumpăra propria monedă, aflată în posesia altor state, a provocat o diminuare bruscă a încrederii în instrumentele financiare pe baza cărora funcționa sistemul financiar mondial. Ca urmare a acestui fapt, dolarul, ca și celelalte valute forte, au înregistrat etape succesive de devalorizare. Situația creată a determinat guvernul american să încerce să renegocieze angajamentele internaționale pe care



și le asumaseră. Imediat după dispariția sistemului Bretton Woods, acesta a suferit o depreciere de 8%, pentru ca în intervalul următor să se deprecieze cu alte 10 procente (februarie 1973). Pentru a evita o escaladare a instabilității financiare, guvernul SUA a decis suspendarea activităților financiare închizând piețele valutare.

Specialiștii în economie au reușit să identifice o parte a cauzelor care, în anul 1971, au condus la suspendarea convertibilității dolarului în aur. Printre acestea se puteau menționa: costurile uriașe ale susținerii războaielor din Coreea și Vietnam, revenirea economică foarte rapidă a Germaniei și a Japoniei, principali competitori ai SUA, creșterea dependenței de petrolul extras din afara teritoriului american care a determinat emisiuni suplimentare de dolari necesari acoperirii acestor importuri, sporirea cheltuielilor întreprinse în vederea susținerii unor state din lumea a treia în vederea stopării creșterii influenței URSS asupra lor, precum și embargoul petrolier impus de statele membre OPEC în urma susținerii Israelului în conflictele cu vecinii săi arabi.

Normalizarea situației și stabilirea de noi reguli de funcționare a sistemului financiar mondial

Din cauza constrângerilor privind deprecierea monedelor naționale impuse prin Tratatul de la Bretton Woods, pecum și numeroaselor solicitări internaționale de răscumpărare cu aur a dolarilor tezaurizați, Statele Unite au fost nevoite să renunțe la convertibilitatea dolarului în aur. În acest mod, Federal Reserve îi permitea acestuia să fluctueze liber în funcție de solicitările pieței internaționale de capital. Pentru a evita intrarea în colaps a întregului sistem monetar internațional, guvernul american, cu sprijinul FMI, a propus partenerilor ca instituția financiară internațională să aibă dreptul de a emite o „monedă internațională virtuală” așa-numitul Drept Special de Tragere (DST) sau „aurul de hârtie”²¹, care ar fi urmat să înlocuiască aurul în cadrul tranzacțiilor internaționale. Această valută specială este emisă de FMI și cumpărată de state pentru a fi tezaurizată și păstrată ca rezervă valutară. Aceste certificate nu pot fi utilizate pentru cumpărarea directă a bunurilor și a serviciilor, ci doar pentru a putea cumpăra alte valute convertibile, iar singurele entități care le pot deține sunt statele. Dolarul, la fel ca și celelalte valute internaționale, se raportează

periodic la acesta la o rată de schimb, fixată până la momentul următoarei evaluări. Creșterea sau diminuarea uneia dintre monedele de referință nu are capacitatea de a influența valoarea DST, însă în momentul în care tendința de depreciere sau apreciere se manifestă la nivel macroeconomic, antrenând cele mai importante monede de referință DST, va urma trendul impus de acestea.

După ce s-au desfășurat o serie de negocieri cu investitorii financiari, SUA au decis reluarea activității bursiere, în martie același an, după o perioadă de „învățare” în care principalii operatori bancari au reușit să-și creeze mecanismele necesare supravegherii sistemului bancar. În lipsa unor constrângeri directe, speculatorii au reușit să realizeze profituri uriașe apreciind sau depreciind valutele după bunul plac²².

Valutele au continuat să fluctueze până în anul 1975 determinând intervenții repetate ale băncilor centrale. Această tristă experiență atrăgea atenția asupra necesității intervenției guvernelor în vederea susținerii propriilor monede și, implicit, a comerțului exterior. Cu toate că negocierile, în vederea implementării unui nou regim financiar, au început în anul 1973, acesta a fost pe deplin funcțional abia în 1976.

Situația internațională dificilă a constrâns statele vest-europene să se alinieze la politica financiară pe care Washingtonul a dorit să o impună. Ele au consimțit să cedeze în privința menținerii prețului mondial al aurului, unul dintre cele mai importante elemente de referință, în vederea fixării valorii principalelor valute. Astfel, în ianuarie 1976 s-a căzut de acord în vederea implementării unui nou sistem financiar în care FMI urma să joace un rol foarte important. Cele mai importante elemente care au fost atinse de către SUA au fost legalizarea flotabilității ratelor de schimb, întărirea puterii DST-ului, care au devenit astfel principalele active de rezervă la nivel internațional²³.

Opiniile specialiștilor despre rolul jucat de Federal Reserve în gestionarea acestei crize sunt împărțite, marea lor majoritate împărtășind ideea că această flexibilitate a pieței valutare a salvat de la colapsul total economia mondială în momentul în care, prin creșterea artificială a prețurilor la petrol, către sfârșitul anului 1973, statele OPEC au contribuit și mai mult la devalorizarea dolarului.

O consecință a crizei financiare din anul 1971 a fost diminuarea încrederii statelor din Europa



de Vest în valuta americană, lucru care le-a forțat să caute o soluție prin care să reducă dependența propriilor monede de dolar. Ieșirea din zona de influență a dolarului a statelor europene a reprezentat o lovitură nu doar de prestigiu, ci mai ales din punct de vedere economic pentru SUA. În consecință, guvernul american a intervenit în cadrul FMI și a reușit să înființeze Comisia pentru Reforma Sistemului Monetar Internațional și Problemele Asociate, cu ajutorul căreia dorea să diminueze influența statelor europene și care, prin cumularea dreptului de vot, ar fi reușit să se opună inițiativelor americane.

Concluzii

La fel ca și convențiile precedente, așa cum este normal și sistemul financiar Bretton Woods și-a epuizat resursele în momentul în care volumul schimburilor comerciale a depășit nivelul estimat inițial. În ciuda celor câteva tentative de conservare a acestor prevederi, guvernul SUA a trebuit să accepte să opereze o serie de modificări, în vederea menținerii unui nivel optim de cooperare în domeniul financiar. Abandonarea etalonului aur de către dolar și diminuarea capacității economice de a influența piețele internaționale ale SUA au determinat guvernul american să caute soluții pentru impunerea unui nou sistem de referință „sistemul de flotare dirijat”. Acest sistem a impus ca cele mai industrializate economii ale lumii, celebrul grup „G7”, să negocieze ratele de schimb pentru diferitele monede naționale²⁴. Criza economico-financiară care a afectat economia mondială, în anul 2008, transmite semnale clare cu privire la necesitatea unei noi convenții între statele lumii în care cel mai probabil vor fi consultate și marile companii de investiții din domeniul financiar.

NOTE:

1 Steil Benn, *The battle of Bretton Woods*; John Maynard Keynes, Harry Dexter, *White and making of a new world order*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 2013, p. 2, <https://books.google.ro>, accesat la 09.01.2017.

2 Mason Edward, Asher Robert, *The World Bank since Bretton Woods*, Brookings Institution, Washington DC, 1973, p. 17, <https://books.google.ro>, accesat la 09.01.2017.

3 Robert O. Keohane, Joseph S. Nye, *Putere și interdependență*, Editura Polirom, Iași, 2009, p. 119.

4 *** *Proceedings and documents of the United Nations Monetary and Financial Conference*, Bretton Woods, New Hampshire, July, 1-22, 1944, vol. 1, United States Government Printing Office, Washington, 1948, p. iii.

5 Robert O. Keohane, Joseph S. Nye, *op.cit.*, p. 119.

6 B. H. Beckhart, *The Bretton Woods Proposal for an International Monetary Fund*, Political Science Quarterly, vol. 59, No. 4, Dec., 1944, p. 489, <http://www.jstor.org/stable/2144117>, accesat la 10.01.2017.

7 *Ibidem*, p. 490.

8 Peter Calvocoressi, *Europa de la Bismark la Gorbaciov*, Editura Polirom, Iași, 2003, p. 131.

9 Murray Rothbard, *What has government done to our money?*, Mises Institute, Alabama, 2010, p. 99.

10 <http://www.federalreservehistory.org/Events/DetailView/28>, accesat la 13.01.2017.

11 Harry G. Johnson, *The International Monetary Crisis of 1971*, The Journal of Business, vol. 46, No. 1, Jan., 1973, p. 11, <http://www.jstor.org/stable/2351276>, accesat la 10.01.2017.

12 Peter Calvocoressi, *op.cit.*, p. 130.

13 *Ibidem*, p. 131.

14 Robert O. Keohane, Joseph S. Nye, *op.cit.*, p. 121.

15 Statele aflate sub influența Uniunii Sovietice nu participau în mod direct la schimburile de mărfuri internaționale și nu recunoșteau sistemul financiar susținut de SUA. Schimburile comerciale dintre state aparținând celor două blocuri comerciale se realizau doar prin intermediul unor tratate bilaterale, deficitul comercial nefiind acceptat de către reprezentanții guvernelor statelor comuniste.

16 http://www.imf.org/external/np/exr/center/mm/eng/sc_sub_3.htm, accesat la 14.04.2016.

17 DST (Drepturi Speciale de Tragere) reprezintă un instrument valutar, creat de către FMI, care este constituit din depozitele de aur și rezerva valutară deținută de statele membre. Fiecare țară are obligația de a depune o anumită cantitate de aur, pe care o achiziționează prin banca națională de la companiile miniere care exploatează resursele minerale proprii sau de pe piețele internaționale. În ceea ce privește rezerva de valută forte, depusă ca și garanție, aceasta provine din excedentul comercial înregistrat de acel stat sau din operațiuni financiare (împrumuturi externe sau achiziții valutare). Această rezervă poate fi utilizată oricând, și fără niciun fel de restricții, de către statele deținătoare.

18 Christopher Bach, *U.S. Balance - of - Payments Problems and Policies in 1971*, Federal Reserve Bank of Saint Louis, aprilie 1972, p. 10, https://research.stlouisfed.org/publications/review/72/04/Balance_Apr1972.pdf, accesat la 14.04.2016.

19 Peter Calvocoressi, *op.cit.*, p. 132.

20 Robert O. Keohane, Joseph S. Nye, *op.cit.*, p. 124.

21 Nadia Cerasela Aniței, *Instituții financiare internaționale*, Editura Lumen, Iași, 2011, p. 29.

22 Robert O. Keohane, Joseph S. Nye, *op.cit.*, p. 123.

23 *Ibidem*, p. 125.

24 Joshua S. Goldstein, Jon C. Pevehouse, *Relații internaționale*, Editura Polirom, Iași, 2008, p. 463.

BIBLIOGRAFIE

*** *Proceedings and documents of the United Nations Monetary and Financial Conference*,



Bretton Woods, New Hampshire, July, 1-22, 1944, vol. 1, United States Government Printing Office, Washington, 1948.

Aniței Nadia Cerasela, *Instituții financiare internaționale*, Editura Lumen, Iași, 2011.

Bach Cristopher, *U.S. Balance - of - Payments Problems and Policies in 1971*, Federal Reserve Bank of Saint Louis, aprilie 1972.

Beckhart B. H., *The Bretton Woods Proposal for an International Monetary Fund*, Political Science Quarterly, vol. 59, No. 4, Dec., 1944.

Calvocoressi Peter, *Europa de la Bismark la Gorbaciov*, Editura Polirom, Iași, 2003.

Goldstein Joshua S., Pevehouse Jon C., *Relații Internaționale*, Editura Polirom, Iași, 2008.

Johnson Harry G., *The International Monetary Crisis of 1971*, The Journal of Business, vol. 46,

No. 1, Jan., 1973.

Keohane Robert O., Nye Joseph S., *Putere și interdependență*, Editura Polirom, Iași, 2009.

Mason Edward, Asher Robert, *The World Bank since Bretton Woods*, Brookings Institution, Washington DC, 1973.

Rothbard Murray, *What has government done to our money?*, Mises Institute, Alabama, 2010.

Steil Benn, *The battle of Bretton Woods. John Maynard Keynes, Harry Dexter White and making of a new world order*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 2013.

http://www.imf.org/external/np/exr/center/mm/eng/sc_sub_3.htm